

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ПІД ВПЛИВОМ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Анотація. В науковій роботі розглянуто сутність терміну «цифрова економіка», його глобалізаційні ризики. Доведено, що цифрова економіка – це сектор економічної діяльності, який наразі знаходиться в процесі розвитку і буде мати більшою мірою позитивний вплив на розвиток фінансів в міжнародному економічному просторі, на інвестування і процес виробництва.

Ключові слова. цифрова економіка, глобалізація, ризики цифровізації, економічний вплив, «індустрія 4.0»

Не існує єдиного розуміння явища «Цифрова економіка», в зв'язку з чим існує безліч визначень цього поняття, одне із них (ЮНКТАД): «Цифрова економіка – застосування цифрових інтернет-технологій в процесі виробництва товарів, послуг і торгівлі ними». Основою цифрової економіки виступають децентралізована транскордонна технологія «блокчейн», хмарні обчислення, великі дані, кіберфізичні системи, 3D-принтери, які в сукупності реалізують концепцію «Індустрії 4.0» – новий підхід до інтеграції виробництва і споживання, що представляє симбіоз технічних пристроїв (роботизовані цехи та заводи), програмного забезпечення (штучного інтелекту) і Інтернету. Цифровий аспект економічної глобалізації включає:

- формування та розвиток глобальних електронних мереж, виробництва наймодерніших продуктів та послуг ІТ-компаній;
- початок принципово нових трансграничних віртуальних ринків транспортних, банківських та страхових послуг, а також нових фінансових ринків, діючих цілодобово;
- нові ІТ-суб'єкти міжнародної взаємодії у сфері діджиталізації економіки в особі ТНК (Amazon, Alibaba, Uber та ін.).

Зокрема, в галузі фінансових послуг, економічний вплив технологій та цифрових інновацій є помітним, і проявляється через нові підходи, такі як прямі банки, краудфандинг та криптовалюти, які виходять на ринок. Світовий економічний форум опублікував результати опитування, в якому прогнозується, що до 2027 року більше 10% світового ВВП буде оброблятися за допомогою блокчейна [1]. Блокчейн як децентральна структура даних дозволяє зберігати транзакції незмінно, хронологічно та прозоро в розподілених мережах. В епоху цифрової глобалізації також змінили своє становище і світові фінансові центри: якщо в 2008 році в п'ятірці лідерів фінансових бірж з найбільшою капіталізацією були представлені в основному американські та європейські біржі, то вже в 2018 році у 5 найбільших бірж перебували країни Азії, а багато європейських бірж опинилися на нижчих позиціях. Деякі з ризиків були властиві глобалізації протягом тривалого періоду часу, а деякі почали особливо активно розвиватися тільки з набуттям глобалізацією цифрового характеру:

1) Ризик невизначеності і асиметричності інформації. Даний ризик виникає через складність збору інформації про пересування фінансових коштів різних агентів і фірм. Невизначеність ускладнює аналіз економічного становища різних держав і світу в цілому, а також прогнозування, що може знизити ефективність економічного планування і, як наслідок, економічного розвитку.

2) Ризик втрати інформації. Нова глобалізація характеризується використанням цифрових технологій, в тому числі мереж і баз даних. При цьому від збереження баз даних великих компаній залежить можливість їх функціонування. У разі втрати інформації компанії можуть призупинити роботу або зовсім припинити її, що, в свою чергу, за умови, що це транснаціональна корпорація, може зробити негативний вплив на економіку в районах виробництва даних корпорацій через зупинки їх діяльності.

3) Ризик збільшення кількості злочинних дій агентів. При великих обсягах фінансових потоків ускладнюється можливість їх контролю і відповідно у економічних агентів з'являється можливість махінацій у сфері фінансів. Також багато агентів з метою несплати податків воліють переказувати свої грошові кошти в офшори, що значно знижує податкові надходження держав.

4) Ризик високої волатильності. Валові потоки капіталу - особливо іноземні кредити - залишаються нестійкими. Понад 60 % країн щорічно стикаються з різким зростанням зовнішнього кредитування, що створює волатильність обмінних курсів і ускладнює макроекономічне управління. [2].

5) Ризики розвитку нерівності. У 2021 році питома вага 10 країн, що володіють найбільшим ВВП, за даними Міжнародного валютного фонду становить 61% в загальному обсязі світового ВВП. Цими країнами є Китай, США, Індія, Японія, Німеччина, Канада, Південна Корея, Італія, Великобританія і Франція. В основному це розвинені країни або стрімко розвиваються.

З вище наведених ризиків можна зробити висновок, що цифровізація мала значний вплив на фінансову глобалізацію. Незважаючи на деглобалізаційні процеси, що відбуваються в багатьох країнах через світову фінансову кризу, залучення окремих держав у світові фінансові мережі поступово збільшується через спрощення та здешевлення операцій завдяки сучасним технологіям [3]. Поступово відбувається підвищення конкурентоспроможності країн азіатського регіону, в якому йде активний розвиток нових технологій. В даному регіоні значного розвитку за останні роки отримали фінансові біржі. Більш того, в Японію і Китай направлено значне інвестування від іноземних агентів. Багато ризиків глобалізації завдяки цифровізації світових фінансів і грамотному регулюванню з боку урядів у значній мірі знизилися, проте через повсюдне використання інформаційних технологій з'явилися нові ризики, які можна віднести до інформаційних.

У висновку слід зазначити, що цифровізація значно вплинула і впливає на світові фінанси: завдяки змінам багато держав отримали великі можливості брати участь в русі фінансових потоків.. Завдяки появі ботів і цифрових програм полегшилася аналітика фінансових ринків, що знижує ризик фінансових потоків. З розвитком технологій тенденція полегшення здійснення фінансової діяльності призведе до подальшого розвитку фінансової глобалізації, а завдяки новим технологіям з'являться нові її аспекти, наприклад, всесвітні цифрові валюти. Можна зробити висновок, що цифровізація в цілому сприятливо вплинула на фінансову глобалізацію.

Використані джерела:

1. Agrawal, A. K., Catalini, C., and Goldfarb, A. 2014. "Some Simple Economics of Crowdfunding," *Innovation Policy and the Economy* pp.63–97

2. The new dynamics of financial globalization / Исследование глобального института McKinsey – 2016 г. Режим доступа: URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/the-new-dynamics-of-financial-globalization> (дата обращения: 27.02.2019).

3. Tsifrovizatsiya ekonomiki BIT. Biznes & Informatsionnye tekhnologii. Moscow : Polozhevets i partnery, vol. 74. Available at: <http://bit.samag.ru/uart/more/67> (accessed: 02.09.2019).